

Sygn. akt II UK 46/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku R.M. sp. z o.o. z siedzibą w R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 września 2012 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 6 października 2011 r., sygn. akt [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu , pozostawiając temu Sądowi
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2010 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek R.M. sp. z o.o. w R. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2008 r. podwyższa się do wysokości 3,80%.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. wyrokiem z dnia 14 grudnia 2010 r. oddalił odwołanie płatnika składek od powyższej decyzji.

W sprawie poczyniono następujące ustalenia: R.M. sp. z o.o. w R. powołana została umową z 20 lipca 2006 r., zaś działalność rozpoczęła 25 września 2006 r. wraz z zatrudnieniem pierwszego pracownika w osobie A.C. W tej samej dacie spółka zgłoszona została na druku ZUS ZPA do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia wypadkowego jako płatnik składek. W miesiącu październiku spółka zatrudniała 8 pracowników, w listopadzie - 97 pracowników, w grudniu - 105 pracowników. W okresie od kwietnia 2007 r. do marca 2008 r. wykazywała w deklaracjach rozliczeniowych składki na ubezpieczenie wypadkowe według stopy procentowej 1,8%, pozostając w przekonaniu co do prawidłowości tego naliczenia. W dniach od 24 lutego do 5 marca 2010 r. przeprowadzono u płatnika kontrolę obejmującą cały dotychczasowy okres działalności i stwierdzono zastosowanie nieprawidłowej stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe (1,8% zamiast 2,53%). Odwołująca spółka w roku składkowym od 1 kwietnia 2008 r. do 31 marca 2009 r. odprowadziła składki na ubezpieczenie wypadkowe według prawidłowej stopy procentowej w wysokości 2,53%.

Sąd Okręgowy podkreślił, że spór w sprawie sprowadza się do interpretacji przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r., Nr 167, poz. 1322 ze zm.; dalej „ustawa wypadkowa”) i wskazał, że zgodnie z art. 27 ustawy wypadkowej stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala się na rok składkowy, przy czym rok ten oznacza okres obowiązywania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe należnych za okres od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku. Skoro odwołująca spółka z końcem grudnia

2006 r. zatrudniała łącznie 105 pracowników i był to pierwszy rok kalendarzowy jej działalności, w celu ustalenia składki na rok składkowy 1 kwietnia 2007 r. – 31 marca 2008 r. należało obliczyć liczbę ubezpieczonych zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy wypadkowej. Wynosi ona 27 osób (iloraz sumy ubezpieczonych i liczby miesięcy od IX do XII, kiedy to spółka była zgłoszona jako płatnik). Natomiast regulacja art. 28 ust. 4 ustawy wypadkowej ma szczególny charakter. Użyty w przepisie termin „zgłaszany” wskazuje, że przepis ten stosuje się do sytuacji, w której płatnik zawiesza cyklicznie prowadzenie działalności. W braku ciągłości przedsiębiorstwa, ustalenie wysokości należnej stopy procentowej składki wypadkowej zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy byłoby więc niezwykle trudne. W rozpoznawanej sprawie płatnik niewątpliwie nie przystępował wielokrotnie do ubezpieczeń w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 31 marca 2007 r. Regulacja art. 28 ust. 4 ustawy wypadkowej nie miała zatem zastosowania do określenia spornej stopy procentowej składki wypadkowej. W świetle przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Kwalifikacji Działalności (Dz. U. Nr 33, poz. 289 ze zm.) R.M. sp. z o.o. w R. była na dzień 31 grudnia 2006 r. zakwalifikowana pod PKD 2852Z. W myśl przepisów art. 28 ust. 2, art. 29 ust. 1 i 2 oraz art. 33 ust. 1 ustawy wypadkowej należna stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w przypadku odwołującego powinna wynosić 2,53%.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że R.M. sp. z o.o. w R. nie była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w charakterze płatnika składek nieprzerwanie od 1 stycznia do 31 grudnia i co najmniej jeden dzień w styczniu danego roku nie była obowiązana, w myśl art. 31 ust. 7 ustawy wypadkowej, do złożenia deklaracji ZUS IWA za 2006 r. i lata wcześniejsze. Z tego też powodu ZUS nie był zobowiązany informować płatnika o wysokości stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe, lecz płatnik powinien był ustalić wysokość stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe samodzielnie. Jeżeli jednak płatnik nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, ZUS ustala w drodze decyzji stopę procentową na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowo podanych danych. Płatnik składek jest zobowiązany dokonać sprawdzenia prawidłowości danych przekazanych do ZUS w imiennym raporcie

miesięcznym dotyczącym danego roku kalendarzowego, nie później niż do 30 kwietnia następnego roku kalendarzowego. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości winien dokonać stosownej korekty. Błąd zatem w tym zakresie obciąża płatnika. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany zasadnie podwyższył odwołującej spółce stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym 1 kwietnia 2007 r. – 31 marca 2008 r.

Na skutek apelacji płatnika składek, Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 6 października 2011 r. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i stwierdził brak podstaw do podniesienia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej odwołującego w roku składkowym: 1 kwiecień 2007 r. do 31 marca 2008 r. do wysokości 3,80% a także zasądził od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 2730 zł tytułem zwrotu kosztów w instancji odwoławczej.

Sąd drugiej instancji uznał, że zarzuty apelacji są w pełni usprawiedliwione. Podkreślił, iż do rozstrzygnięcia pozostaje kwestia, czy składka na ubezpieczenie wypadkowe na rok składkowy 1 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2008 r. winna być liczona w sposób zaprezentowany przez pozwanego, czy też, jak chce odwołujący, na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy wypadkowej. W ocenie Sądu Apelacyjnego podzielić należy stanowisko apelującego, iż w takim przypadku winien on korzystać z mechanizmu naliczania składki na ubezpieczenie wypadkowe przewidzianego w art. 28 ust. 4 ustawy wypadkowej. Zgodnie z jego brzmieniem, jeżeli płatnik składek zgłaszany jest w Zakładzie w okresie od dnia 1 stycznia danego roku do dnia 31 marca następnego roku, liczbę ubezpieczonych, o których mowa w ust. 3, ustala się w oparciu o liczbę ubezpieczonych podlegających zgłoszeniu do ubezpieczenia wypadkowego w miesiącu kalendarzowym, od którego płatnik składek został zgłoszony w Zakładzie. Niewątpliwie z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w sprawie, skoro R.M. sp. z o.o. została po raz pierwszy zgłoszona jako płatnika składek w miesiącu wrześniu 2006 r. i wtedy też zatrudniła pracownika. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ustawodawca zdecydował się na zastosowanie, jako klucza do naliczania składki, danych uzyskanych za cały rok kalendarzowy działania płatnika składek na rynku. Preferencyjny system dotyczy więc podmiotów rozpoczynających

działalność pomiędzy 1 stycznia danego roku a 31 marca kolejnego roku. W tym wypadku - zakładając płynność zatrudnienia, działanie w systemie „rozruchu rynkowego” - decyduje liczba osób zatrudnionych w pierwszym miesiącu działalności. Przemawia za tym także rozwiązanie dotyczące innego czasowego określenia roku kalendarzowego i składkowego. Ustawa wprowadza bowiem nowe pojęcie roku składkowego, który oznacza okres obowiązywania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe ustalonych zgodnie z przepisami rozdziału 4 ustawy wypadkowej. Nawiązując do definicji zawartej w art. 2 ustawy, rok składkowy obejmuje okres od dnia 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca następnego roku. Jak się wydaje, chodzi tu o umożliwienie uwzględniania przy ustalaniu wysokości stopy procentowej danych za cały poprzedni rok kalendarzowy. Zgodnie bowiem z art. 30 ust. 4 kategorię ryzyka dla grupy działalności ustala się w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego za trzy ostatnie lata kalendarzowe, dostępne w dniu 31 stycznia danego roku, zaś kategorię ryzyka dla płatnika składek ustala się na podstawie określonych w ustawie danych przekazanych przez płatnika składek za trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe, które płatnik składek obowiązany jest przekazać do dnia 31 stycznia danego roku za poprzedni rok kalendarzowy (art. 31 ust. 5 i 6).

Mając na uwadze treść art. 32 ust. 1, zgodnie z którym ZUS zawiadamia płatnika składek o wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej w danym roku składkowym nie później niż do dnia 20 kwietnia danego roku, z wyłączeniem przypadków szczególnych określonych w art. 33 ust. 1 i 2, można uznać, że Zakład ma w istocie 2 miesiące i 20 dni na ustalenie indywidualnej stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, co wobec powszechności ubezpieczenia wypadkowego i liczby zarejestrowanych płatników nie jest czasem przesadnie długim. Stąd zapewne decyzja o zdefiniowaniu roku składkowego jako okresu obejmującego okres od dnia 1 kwietnia danego roku (początek drugiego kwartału) do dnia 31 marca następnego roku (koniec pierwszego kwartału). Co więcej - wydaje się, że organ rentowy zastosował jeszcze inny wariant naliczania liczby ubezpieczonych albowiem dokonał naliczania ilorazu średniej liczby ubezpieczonych z okresu wrzesień-grudzień przez te 4 miesiące. Jak podkreślił Sąd Apelacyjny nie jest to niewątpliwie

mechanizm z art. 28 ust. 3, albowiem tam mamy do czynienia z dysponowaniem danymi z przebiegu 12 miesięcy roku kalendarzowego.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną organu rentowego. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. 1/ art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, poprzez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na błędnym zastosowaniu do właściwie ustalonego stanu faktycznego przepisu 28 ust. 4 powołanej ustawy, podczas gdy właściwe subsumowanie faktów ustalonych w procesie winno skutkować zastosowaniem przepisu 28 ust. 3 powołanej ustawy; 2/ art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wskutek jego błędnej wykładni polegającej na przyjęciu, iż wskazany w nim sposób ustalania liczby ubezpieczonych zastosować można jedynie do płatnika składek, który nieprzerwalnie w ciągu całego poprzedniego roku kalendarzowego a więc od 1 stycznia do 31 grudnia zarejestrowany był jako płatnik składek, albowiem użyty zwrot „w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego” umożliwia zastosowanie przewidzianego w nim sposobu liczenia jedynie w przypadku dysponowania danymi z przebiegu wszystkich 12 miesięcy roku kalendarzowego. Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów zastępstwa procesowego według norm przewidzianych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej wskazano, iż w myśl art. 28 ustawy wypadkowej stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala się na cały rok składkowy. Rokiem składkowym w ubezpieczeniu wypadkowym jest okres rozpoczynający się od 1 kwietnia danego roku kalendarzowego i trwający do 31 marca następnego roku kalendarzowego. Sposób ustalania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe uzależniony jest od liczby ubezpieczonych zgłaszanych przez danego płatnika do ubezpieczenia wypadkowego. Zgodnie z art. 28 ust. 3 powołanej ustawy liczbę ubezpieczonych ustala się jako iloraz sumy ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu w ciągu

poszczególnych miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego i liczby miesięcy, przez które płatnik składek był w poprzednim roku kalendarzowym zgłoszony w ZUS co najmniej jeden dzień. Zatem w liczbie miesięcy uwzględnia się tylko te miesiące, w których płatnik co najmniej jeden dzień był płatnikiem składek na ubezpieczenie wypadkowe w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. w których co najmniej jeden ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu wypadkowemu.

Biorąc pod uwagę powyższe, w niniejszym przypadku przy ustalaniu liczby miesięcy nie uwzględnia się okresu, w którym płatnik nie był zarejestrowany w ZUS, a tym samym nie był płatnikiem składek na ubezpieczenie wypadkowe. Natomiast Sąd Apelacyjny uznał, iż przepis art. 28 ust. 3 ustawy wypadkowej znajduje zastosowanie w odniesieniu do płatników składek, który w ciągu całego roku kalendarzowego, a więc od 1 stycznia do 31 grudnia, zarejestrowany był jako płatnik składek. Zatem odwołujący zgłoszony jako płatnik dopiero we wrześniu 2006 r. warunku tego nie spełnił. Sąd uznał bowiem, iż w ust. 3 mamy do czynienia z dysponowaniem danymi z przebiegu 12 miesięcy roku kalendarzowego. Tymczasem przepis ten wyraźnie wskazuje, iż liczbę ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się jako iloraz sumy ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu w ciągu poszczególnych miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego i liczby miesięcy, przez które płatnik składek był w poprzednim roku kalendarzowym zgłoszony w Zakładzie co najmniej 1 dzień. Przepis ten nie wymaga, aby płatnik nieprzerwalnie przez cały rok kalendarzowy zarejestrowany był jako płatnik. Wręcz przeciwnie-wyraźnie wskazuje, iż w celu ustalenia liczby ubezpieczonych należy wziąć pod uwagę jedynie te miesiące, w których płatnik był zarejestrowany w ZUS.

Odmienne zasady ustalania liczby ubezpieczonych - w myśl art. 28 ust. 4 powołanej ustawy dotyczą przypadków, gdy płatnik składek zgłaszany jest w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w okresie od 1 stycznia danego roku do 31 marca następnego roku. W tym przypadku liczbę ubezpieczonych ustala się na podstawie liczby ubezpieczonych podlegających zgłoszeniu do ubezpieczenia wypadkowego w ciągu miesiąca, od którego płatnik składek został zgłoszony w ZUS. Zasada ta ma zatem zastosowanie tylko w przypadku płatników, którzy są

zgłaszani po raz pierwszy w ZUS, przy czym przy ustalaniu liczby ubezpieczonych bierze się pod uwagę miesiąc, w którym podlega ubezpieczeniu wypadkowemu pierwszy ubezpieczony, płatników, którzy w poprzednim roku kalendarzowym nie byli płatnikami składek na ubezpieczenie wypadkowe, tj. byli zarejestrowani w ZUS, ale w ciągu poszczególnych miesięcy poprzedniego roku nie zgłaszali ani jednej osoby do tego ubezpieczenia, płatników, którzy byli skreśleni z krajowego rejestru gospodarki narodowej REGON na dzień 31 grudnia poprzedniego roku. Mając zatem na uwadze, iż Spółka po raz pierwszy zgłoszona została jako płatnik składek w miesiącu wrześniu 2006 r., natomiast spór dotyczył roku składkowego od 1 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2008 r., przepisem, który należało zastosować ustalając liczbę ubezpieczonych, jest ustęp 3 art. 28 powołanej ustawy a nie jego ustęp 4.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analizę prawidłowości zaskarżonego wyroku rozpocząć wypada od przypomnienia, że art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm., zwanej dalej "ustawą") kreuje dwie kategorie płatników składek: 1) płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych i 2) płatników zgłaszających do tegoż ubezpieczenia co najmniej 10 ubezpieczonych. Dokonując takiego podziału ustawodawca posłużył się zatem kryterium liczby ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, które to kryterium doprecyzował w ust. 3 i 4 powołanego artykułu. Dla każdej z wymienionych kategorii płatników określono odmienne zasady ustalania stopy procentowej składki i inny tryb postępowania w tym zakresie. W przypadku płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych stopa procentowa składki jest zryczałtowana. Wynosi ona dla każdego płatnika z tej kategorii, niezależnie od grupy działalności, do jakiej został zaliczony, 50% najwyższej stopy procentowej ustalonej na dany rok składkowy dla grup działalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 30 ustawy. Do płatników tych nie ma zastosowania

art. 29 powołanego aktu, wskazujący podstawę klasyfikowania grup działalności (PKD) i sposób ich kodowania (REGON) oraz art. 31 ust. 3 i 6, dotyczący danych, do jakich przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest płatnik.

W odniesieniu do drugiej kategorii płatników (zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych) sytuacja jest bardziej złożona. Zasadą jest, że opłacają oni składkę według ustalonej (w myśl art. 28 ust. 1 i art. 32 ustawy) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i podawanej do wiadomości płatnika zindywidualizowanej stopy procentowej. Stanowi ona iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe właściwej dla grupy działalności, do której należy płatnik (ustalonej - zgodnie z art. 30 ustawy oraz § 4 i załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków - według przypisanej dla każdej z grup działalności kategorii ryzyka określonego wskaźnikami częstości poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, stwierdzonych chorób zawodowych i zatrudnionych w warunkach zagrożenia) i wskaźnika korygującego ustalonego dla danego płatnika stosownie do zasad określonych w art. 31 ustawy i § 5-8 rozporządzenia, czyli według właściwej dla płatnika kategorii ryzyka mierzonej wskaźnikami częstości poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia. W myśl art. 29 oraz art. 31 ust. 3 i 6 ustawy, płatnicy należący do omawianej kategorii zobowiązani są zatem do przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych danych służących do ustalenia kategorii ryzyka dla swojej grupy działalności (takich jak rodzaj działalności według PKD ujęty w rejestrze REGON) oraz wskaźnika korygującego (liczba osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego oraz liczba poszkodowanych w wypadkach ogółem, poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych i ciężkich oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia).

Nieco odmiennie rzecz się ma z płatnikami zgłaszającymi do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych, którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ustalił kategorii ryzyka z uwagi na brak obowiązku przekazywania informacji, o jakich mowa w art. 31 ust. 6 w związku z ust. 3 ustawy, przez trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe lub którzy w ogóle nie podlegają wpisowi do rejestru REGON. Zgodnie z art. 33 ust. 1, 2 i 3 ustawy w pierwszym z wymienionych przypadków stopa procentowa składki jest zróżnicowana o tyle, że odpowiada stopie procentowej składki określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik, nie podlega jednak weryfikacji z zastosowaniem wskaźnika korygującego. W odniesieniu do płatników, którym urząd statystyczny nie wydał przed upływem terminu opłacania składek zaświadczenia o wpisie do rejestru REGON zawierającego informację o rodzaju działalności, ustawodawca przewidział przy tym zaliczkowe ustalenie stopy procentowej składki według zasad wynikających z art. 28 ust. 1 i obowiązek dokonania jej korekty po uzyskaniu przez płatnika stosownego zaświadczenia. Natomiast w drugim przypadku stopa procentowa składki jest zryczałtowana i stanowi 50% najwyższej stopy procentowej ustalonej na dany rok składkowy dla wszystkich grup działalności.

Odmiennosc reguł ustalania stopy procentowej składki dla poszczególnych kategorii płatników sprawia zaś, że istotny jest problem prawidłowego określenia liczby osób zgłoszonych przez płatnika do ubezpieczenia wypadkowego.

Zasady ustalania liczby ubezpieczonych określa art. 28 ust. 3 ustawy. Zgodnie z treścią tego przepisu liczbę tę ustala się jako iloraz sumy ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu w ciągu poszczególnych miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego i liczby miesięcy, przez które płatnik składek był w poprzednim roku kalendarzowym zgłoszony w Zakładzie co najmniej 1 dzień. Warto zauważyć, że w świetle powołanego unormowania okresem obrachunkowym, z którego przyjmuje się dane do ustalenia liczby ubezpieczonych, jest rok kalendarzowy (a więc przedział czasu od 1 stycznia do 31 grudnia) a nie rok składkowy, zdefiniowany w art. 2 pkt 8 ustawy jako okres obowiązywania stopy procentowe składek na ubezpieczenie wypadkowe należnych za okres od 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca następnego roku. Ma racją Sąd Apelacyjny konstatując, iż takie określenie roku składkowego ma na celu

umożliwienie płatnikom dopełnienia w terminie obowiązku przekazania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych niezbędnych danych, a Zakładowi – określenie indywidualnej stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe. Nie można jednak podzielić poglądu, że regulacja art. 28 ust. 3 ustawy dotyczy jedynie sytuacji, gdy płatnik składek był zarejestrowany w Zakładzie przez cały poprzedni rok kalendarzowy. Słuszności tej tezy przeczy literalne brzmienie komentowanego przepisu, w którym nie ma mowy o nieprzerwanym zgłoszeniu płatnika przez cały wspomniany roczny okres obrotowy. Przeciwnie - przyjęty przez ustawodawcę mechanizm ustalania liczby ubezpieczonych zakłada zaistnienie sytuacji, gdy płatnik tylko przez część roku kalendarzowego podlega rejestracji, skoro nakazuje uwzględnianie w owych ustaleniach tylko tych miesięcy, w których zgłoszenie trwało co najmniej 1 dzień.

W stosunku do zawartej w art. 28 ust. 3 ustawy ogólnej reguły ustalania liczby ubezpieczonych dla określenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, unormowane ust. 4 tego artykułu przewiduje wyjątek. Jeżeli bowiem płatnik składek zgłaszany jest w Zakładzie w okresie od dnia 1 stycznia danego roku do dnia 31 marca następnego roku, liczbę ubezpieczonych, o których mowa w ust. 3, ustala się w oparciu o liczbę ubezpieczonych podlegających zgłoszeniu do ubezpieczenia wypadkowego w miesiącu kalendarzowym, od którego płatnik składek został zgłoszony w Zakładzie. Użycie przez ustawodawcę w cytowanym przepisie formy niedokonanej w odniesieniu do „zgłaszania” płatnika w Zakładzie, skłoniła niektórych komentatorów do sformułowania tezy, iż hipotezą omawianej normy prawnej objęte są sytuacje, gdy we wskazanym w przepisie okresie czasu płatnik - wskutek zawieszania i wznawiania albo kończenia i podejmowania działalności - wielokrotnie zgłasza się do ubezpieczenia wypadkowego, albowiem nie można wówczas mówić o „zgłoszeniu” lecz o wielokrotnym „zgłaszaniu” do ubezpieczenia (por. D. E. Lach (w:) D. E. Lach, S. Samol, K. Ślebzak, Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Komentarz, Warszawa 2010, komentarz do art. 28). Do konkluzji takiej nie upoważnia jednak wykładnia literalna i systemowa. Tak jak przepis ust. 3 nie traktuje o nieprzerwanym, trwającym przez cały rok kalendarzowy zarejestrowaniu płatnika w Zakładzie, tak przepis ust. 4 nie stanowi o „ponownym” czy

„wielokrotnym” zgłaszaniu do ubezpieczenia wypadkowego. W świetle uregulowań ustawy znaczenie prawne ma skutecznie dokonane zgłoszenie do ubezpieczenia, a nie sama niezakończona procedura dokonywania tegoż zgłoszenia. Wypada zatem podzielić to stanowisko doktryny, zgodnie z którym pod hipotezę ostatniej z powyższych norm prawnych podpadają sytuacje, gdy w danym roku kalendarzowym płatnik zostaje dopiero zarejestrowany w tym charakterze (w związku z rozpoczęciem po raz pierwszy lub wznowieniem działalności po dłuższej przerwie) i z oczywistych względów nie może skorzystać z mechanizmu ustalania liczby ubezpieczonych określonego w art. 28 ust. 3 ustawy, skoro w poprzednim roku kalendarzowym w żadnym miesiącu nie był zgłoszony w Zakładzie chociaż przez jeden dzień (por. M. Raczkowski (w:) Społeczne ubezpieczenie wypadkowe i chorobowe. Komentarz pod redakcją M. Gersdorf i B. Gudowskiej, Warszawa 2012, komentarz do art. 28). W takim przypadku płatnik może skorzystać z przewidzianego w komentowanym przepisie uproszczonego (w relacji do ustanowionego w art. 28 ust. 3) sposobu ustalania liczby ubezpieczonych według stanu z pierwszego miesiąca kalendarzowego, od którego trwa to zgłoszenie. Opisany dyspozycją omawianej normy prawnej mechanizm rozciąga się zaś na cały pierwszy rok kalendarzowy, w którym nastąpiło zarejestrowanie płatnika oraz pierwszy kwartał następnego roku kalendarzowego, tj., do rozpoczęcia kolejnego roku składkowego. Regulacja ta nie dotyczy natomiast roku składkowego rozpoczynającego się z dniem 1 kwietnia następnego – po zarejestrowaniu płatnika – roku kalendarzowego. W tym bowiem przypadku płatnik ma już możliwość ustalenia liczby ubezpieczonych według reguły art. 28 ust. 3 ustawy. Niniejszy spór dotyczył zaś takiej właśnie sytuacji.

Wobec zasadności kasacyjnego zarzutu naruszenia prawa materialnego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, z mocy art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

/tp/